DOMSTOLENS DOM
AF 11. MARTS 1965[1]

Gemeenschappelijke Verzekeringskas »De Sociale Voorzorg« mod W. H. Bertholet (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af underretten i Maastricht)

Sag 31/64

Sammendrag

1. *Fri bevægelighed for personer — vandrende arbejdstagere — EØF-Rådets forordning nr. 3 — personkreds — ingen begrænsning*
   (EØF-Rådets forordning nr. 3, artikel 4)

2. *Fri bevægelighed for personer — vandrende arbejdstagere — forsikring — ydelser der skal udredes i medfør af en medlemsstats lovgivning for skader indtruffet på en anden stats område — de uforpligtede institutioners krav mod en erstatningspligtig tredjemand — anvendelse af de herhenhørende bestemmelser*
   (EØF-Rådets forordning nr. 3, artikel 52)

1. Det følger af den almindelige ordlyd af artikel 4, stk. 1 i forordning nr. 3, at anvendelsen af denne forordning hverken er begrænset til arbejdstagere, som har været beskæftiget i flere stater, eller til arbejdstagere, som er eller har været beskæftiget i en stat, mens de bor eller har boet i en anden.

2.a) Bestemmelserne i artikel 52, stk. 1 i EØF-Rådets forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring er anvendelige før indgåelsen af den i andet stykke af ovennævnte artikel omtalte tosidige overenskomst mellem de pågældende medlemsstater, idet dette stykke kun tilsigter at gøre det muligt for staterne indbyrdes at fastsætte eventuelle gennemførelsesdetaljer med henblik på at lette tilpasningen af den nationale ret til fællesskabsreglerne.

b) Disse bestemmelser er anvendelige i et tilfælde, hvor en arbejdstager, som efter lovgivningen i en medlemsstat er berettiget til en af de i forordning nr. 3, artikel 2 nævnte ydelser for en skade indtruffet på en anden medlemsstats territorium, på denne anden stats territorium har krav på erstatning herfor fra en tredjemand.

I sag 31/64

angående en anmodning om en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i forordning nr. 3 fra Rådet for Det europæiske økonomiske Fællesskab om vandrende arbejdstageres sociale sikring (JO af 16. 12. 1958, s. 561 f), som er indgivet af underretten i Maastricht (Nederlandene) i henhold til artikel 177 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab i en sag, som verserer for denne ret mellem

1 — Processprog: Nederlandsk.

GEMEENSCHAPPELIJKE VERZEKERINGSKAS »DE SOCIALE VOORZORG«, Bruxelles,

og

W. H. BERTHOLET, boende Spekholzerheide, Kerkrade (Nederlandene),

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten Ch. L. Hammes, afdelingsformændene A. M. Donner og R. Lecourt, dommerne, L. Delvaux, A. Trabucchi, W. Strauß (refererende) og R. Monaco,

generaladvokat: J. Gand
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

Underretten i Maastricht har på forskriftsmæssig måde i henhold til EØF-traktatens artikel 177 indgivet en anmodning om fortolkning til Domstolen.

I — Vedrørende det første spørgsmål

Ved første spørgsmål anmodes Domstolen om at udtale sig om, hvorvidt artikel 52, stk. 1 i forordning nr. 3 er anvendelig før indgåelsen af den i denne artikels andet stykke omtalte tosidige overenskomst mellem de pågældende medlemsstater;

artikel 52, stk. 1 er efter sin ordlyd forpligtende;

ved det nævnte stykke, som bestemmer, at »med hensyn til eventuelle krav mod denne tredjemand fra den institutions side, som det påhviler at yde erstatning . . . (gælder følgende regler)«, henvises der i øvrigt kun til underafsnittene (a) og (b);

bestemmelserne i dette stykke er klare og kan anvendes umiddelbart uden vanskelighed;

med hensyn til ovenstående må det undersøges, om der med det andet stykke i artikel 52, som fastsætter, at »gennemførelsen af disse bestemmelser sker ved tosidige overenskomster«, tilsigtes en fravigelse af første stykke;

det fremgår på ingen måde af artikel 52 som helhed, at dens sigte er at gøre gennemførelsen af de deri hjemlede rettigheder betinget af indgåelsen af de nævnte overenskomster eller at tillade, at tidspunktet for gennemførelsen af disse rettigheder varierer efter den enkelte stats forgodtbefindende med risiko for, at der skabes forskelsbehandling;

i øvrigt udgør de i artikel 52, stk. 1 hjemlede rettigheder for de nationale sociale forsikringsinstitutioner det logiske og retfærdige modstykke til udvidelsen af de nævnte institutioners forpligtelser til hele Fællesskabets territorium, en udvidelse som følger af bestemmelserne i forordning nr. 3;

det nævnte stykke 1 må anvendes på samme grundlag og under samme betingelser som disse bestemmelser;

herefter må formålet med det andet stykke søges i forfatternes hensynsfuldhed, idet de hat ønsket at gøre det muligt for medlemsstaterne indbyrdes at fastsætte eventuelle gennemførelsesdetaljer med henblik på at lette tilpasningen af den nationale ret til fællesskabsreglerne;

herefter må der svares bekræftende på det første spørgsmål fra underretten i Maastricht.

II — Vedrørende det andet spørgsmål

Ved det andet spørgsmål anmodes Domstolen om at udtale sig om, hvorvidt artikel 52, stk. 1 i forordning nr. 3 er anvendelig i et tilfælde, hvor der er indtruffet et rejseuheld med skadefølger på en medlemsstats territorium, som den tilskadekomne arbejdstager må passere, selv om hans bopæl og arbejdsplads begge er på en anden medlemsstats territorium.

1. Af selve artikel 52's udformning kan der ikke udledes noget personelt afgrænset anvendelsesområde for denne bestemmelse;

efter bestemmelsens indhold er det nødvendigt og tilstrækkeligt, at den berettigede »oppebærer ydelser efter lovgivningen i en medlemsstat for en tilskadekomst, han har pådraget sig på en anden stats territorium«, og »er berettiget til erstatning herfor fra en tredjemand på sidstnævnte stats territorium«;

der er ingen grund til at begrænse anvendelsen af artikel 52;

efter artikel 4, stk. 1 finder forordning nr. 3 »anvendelse på arbejdstagere og dermed ligestillede personer, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere af medlemsstaterne, og som er statsborgere i en af de nævnte stater eller statsløse personer eller flygtninge bosat på en af medlemsstaternes territorium, samt på deres familiemedlemmer og efterladte«;

det følger af den almindelige ordlyd af denne bestemmelse, at anvendelsen af forordningen hverken er begrænset til arbejdstagere, som har været beskæftiget i flere stater, eller til arbejdstagere, som er eller har været beskæftiget i en stat, mens de bor eller har boet i en anden;

denne opfattelse bekræftes af en række andre enkeltregler i forordning nr. 3, navnlig artikel 19, stk. 1, der, som Domstolen tidligere har statueret, finder anvendelse på arbejdstagere, som midlertidigt opholder sig på en anden medlemsstats territorium uanset årsagen hertil.

2. Det må endvidere undersøges, om artikel 52 ikke er materielt uanvendelig i betragtning af, at ulykker, der indtræffer under de omstændigheder, som er anført af retten i Maastricht, ikke er arbejdsulykker;

artikel 52 finder anvendelse, når den pågældende oppebærer »ydelser« efter lovgivningen i en medlemsstat;

dette begreb defineres i artikel 1 (2) i forordning nr. 3 i almindelige vendinger;

artikel 2, stk. 1 omhandler en række specifikke ydelser efter de nationale lovgivninger, som forordningen i givet fald finder anvendelse på;

under disse omstændigheder må artikel 52 anses for anvendelig, når den pågældende person i medfør af lovgivningen i en medlemsstat oppebærer ydelser af en af de grunde, der er opregnet i ovennævnte artikel 2, stk. 1;

som følge heraf må det andet spørgsmål fra underretten i Maastricht besvares bekræftende.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN,

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den til præjudiciel afgørelse af underretten i Maastricht ved kendelse af 28. maj 1964, for ret:

1. **Bestemmelserne i artikel 52, stk. 1 i EØF-Rådets forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring (JO af 16. 12. 1958, s. 561 f) er anvendelige før indgåelsen af den i andet stykke af denne artikel nævnte tosidige overenskomst mellem de pågældende medlemsstater.**

2. **Disse bestemmelser er anvendelige i et tilfælde, hvor en arbejdstager, som efter lovgivningen i en medlemsstat er berettiget til en af de i for-**

ordning nr. 3, artikel 2 nævnte ydelser for en skade indtruffet på en anden medlemsstats territorium, på denne anden stats territorium har krav på erstatning herfor fra en tredjemand,

og bestemmer:

3. Det påhviler underretten i Maastricht at træffe afgørelse om sagsomkostningerne for nærværende instans.

Hammes Donner Lecourt
Delvaux Trabucchi Strauß Monaco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg, den 11. marts 1965.

A. Van Houtte
Justitssekretær

Ch. L. Hammes
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JOSEPH GAND FREMSAT DEN 17. DECEMBER 1964

Høje Ret.

Selv om de to sager 31/64 og 33/64 ikke er blevet forenet, beder jeg Dem om tilladelse til at fremsætte et fælles forslag til afgørelse i de to sager. Begge sager, som er forelagt af nederlandske retsinstanser i medfør af Romtraktatens artikel 177, rejser principalt spørgsmål om betydningen og rækkevidden af artikel 52 i Rådets forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring. Denne artikel vedrører krav mod den for en skade ansvarlige tredjemand, som gøres gældende på den stats territorium, hvor skaden er indtruffet, af den institution, som det påhviler at yde erstatning som følge af denne skade. Det er dette i sandhed vanskelige problem, jeg først vil behandle, for derefter at undersøge det andet af spørgsmålene fra den nederlandske ret, som er forskelligt for de to sager.

Artikel 52, som står i forordningens afsnit IV »forskellige bestemmelser«, lyder således:

»Si une personne qui bénéficie de prestations en vertu de la législation d'un État membre pour un dommage survenu sur le territoire d'un autre État a, sur le territoire de ce deuxième État, le droit de réclamer à un tiers la réparation de ce dommage, les droits éventuels de l'institution débitrice à l'encontre du tiers sont réglés comme suit :

a) Lorsque l'institution débitrice est subrogée, en vertu de la législation qui lui est applicable, dans les droits que le bénéficiaire détient à l'égard du tiers, chaque État membre reconnait une telle subrogation;

b) Lorsque l'institution débitrice a un droit direct contre le tiers, chaque État membre reconnait ce droit. L'application de ces dispositions fera l'objet d'accords bilatéraux. » [1]

1 — » Dersom en person, der oppebærer ydelser efter lovgivningen i en medlemsstat for en skade, han har pådraget sig på en anden stats territorium, er berettiget til erstatning herfor fra en tredjemand på sidstnævnte stats territorium, gælder følgende regler med hensyn til eventuelle krav mod denne tredjemand fra den institutions side, som det påhviler at yde erstatning:
a) Såfremt de krav, som den tilskadekomne har mod tredjemand, er overgået til den nævnte institution i medfør af den for denne gældende lovgivning, anerkendes dette forhold af hver medlemsstat;
b) såfremt den nævnte institution har et direkte krav mod tredjemand, anerkendes dette krav af hver medlemsstat.
Gennemførelsen af disse bestemmelser sker ved tosidige overenskomster.«